

מסורת הש"ס

חלון פרק שביעי עירובין

עמ.

עין משפט נר מצוה

ל א מיי פ"ג מלכות
עירובין הלכה יג
טו"ש ע"ח סי' שעב
ל א ב מ"י שם הלכה יד
טו"ש ע"ח סי' שעב
ל ב ג ד מ"י שם הלכה ג
טו"ש ע"ח סי' שעב
סעיף יט:
ל ג ה מ"י פ"ח מהל'
שבת הלכה לו סמג
לחון סה טו"ש ע"ח סי'
שעב סעיף יג:
ל ד ו מ"י שם טו"ש ע"ח
סי' שעב סעיף יט:

רבי נסים גאון

שמעון מנה מחצות שאין
מגיעות לחיקרה הריא
מחצות הריא דהא
שתי גזירות הדר עם
הבכרי, פליגי בה ר' חייא
ור' שמעון ב"ר חזא אמר
למחצות לחיקרה וחד
המגיעות לחיקרה וחד
אמר מחצות במחצות
שאין מגיעות לחיקרה.

רבינו הגאון (המשך)

בר זה תוספת לארכו (הרי)
מיטע רחבו מ"ד טפחים.
אמר רבא הא דתנן וכן
שתי גזירותא זו כנגד זו
מותר, אבל זו שלא כנגד
זו לא למעלה מזו (לא), לא
אמרן אלא שיש ביהנה ג'
טפחים, אבל אין ביהנה ג'
טפחים עמוקה היא
ושתי מחצות שבת
שתי הצדיות גבוה י'
טפחים מערבין שנים ואין
מערבין אחד.
אילו מאכילין מיכן ואילו
מאכילין מיכן, ואוקימנא
מתבין שבין שתי הצדיות
גבוה י' טפחים לא שרי
לכל חד וחד מניה, אלא
למיקם באפי' בהמות והיא
מילתא זאלא ואכלה, אבל
ליתן תבין לתוך קופה, ואל
להעמידה על המבחן
ולהאכילה אסור, ואם הוא
מתבין בתוך הבית גבוה י'
טפחים, והבית בין שתי
(ההצדיות) (ההצדיות),
זה נותן לתוך קופתו
ואכיל וזה נותן לתוך
קופתו ומאכיל, ומאי שנא
בית דאית ליה מחצות
ותיקרה, כי מיעותית התבין
מ"י טפחים מינכרא מילתא
דחזי ליה דקא מירחק מן
התיקרא, וכיון דנתמטע
מחצות טפחים ידע
התרוויא אסורין, ואי בעי
נועל פתח ביתו ומבטל
רשותו והוא אסור וחבירו
מותר, וכן אתה אומר גבי
שבת. פי' תבין מעובה
כמין חבילות שבין שני
תחומי שבת. דין גיב זה
ורוין מתבין שבין שתי
הצדיות אחד הוא, ולא
שרו אלא למיקם באפי'
בהמות וחזיל היא
וחיכול. אבל לתת לתוך
קופתו או להאכילה הוא
לא, דכדי מיעות מ"י
טפחים כיון דליכא תיקרא
לא מינכרא מילתא.
ואוקימנא דהא בית דאית
ביה היא מינכרא גבוהה י"
טפחים חסר משוה, והתבין
י' טפחים (חסר משוה)
וכל פתוח מ"י מלבד דמי,
שנמצא תיקרא כאלו מגיע
עד שמי התבין, דבעינן
מחצות המגיעות לחיקרה.

היא ברייתא דאין להציא ברייתא כיון שכול להציא המשנה ומה
שאומר בפ"ק דסוכה (דף ד.) מן ואין עמיד לפנותו ועפר סתם
מחלוקת ר' יוסי ורבנן אע"ג דבמתני' דאהליות לא איירי רבנן מיד
במזון מ"מ מכל שכן דעפר שמעינן דבעי ציטול והא דפשיטא ליה
תנן וציטולו הוה מיעוט לרבנן שפיר
שמעינן מכל שכן דכרי דתצואה דמהני
ציטול והא דקאמר התם עפר סתם
מחלוקת רבי יוסי ורבנן הוה מני
למיימר נמי עפר ואין עמיד לפנותו
דבהא נמי פליגי רבנן ואמרי דלא
צטיל אלא אם כן ציטולו ואין עמיד
לפנותו לאו היינו ציטול דממוכח התם
אלא משום רבי יוסי נקט עפר סתם
ולא חש להאריך ולמיינקט מריווי:
מאן תנא אהליות ר' יוסי היא.
אע"פ שלא היה יודע ברייתא
זו דקא מיימר יודע היה שרבי יוסי
דיבר על ההיא משנה דאהליות וכן
האי גוונא איכא בפרק קמא דיומא
(דף יד:) גבי מאן תנא תמיד ר"ש
איש המנפה היא:

הרי' הוא כבתם עפר ובטל.
וטומאה צוקעת ועולה
דקמתי דאהליות וא"ת והא ר' יוסי
קסבר דטומאה טמונה אינה צוקעת
בפ' העור והרטוב (חולין דף קסה):
דקאמר ר' יוסי חצילי המטה וסריגי
החלונות שפירשו על פני המט חציר
הנוגע שלא כנגד הנקב טהור ומוקי
לה בסמוכין לו בפחות מטפה ואומר
ר"י דמ"מ מהני ציטול לענין שלא יבא
טומאה לכלים צנצנדו והא דל"ר יוסי
בפרק הש"ן (סוכה כא:) דקממוהי
עומד וממלא מפני קבר המהסר היינו
דוקא צקבר דכתיב קרא (נמדבר יט) או
צקבר שהמאהיל על הקבר טמא אבל
צעלמא קסבר ר' יוסי דלינה צוקעת
וטהור: **דקא"ם** לה באפה ואכלה
ואז"ה. ואם תאמר אם כן מאי איריא
דינקט רב הונא שלא יתן לתוך קופתו
ויאכיל כיון דאסור דאפילו להעמידה
אע"ג דלא מטלטל וי"ל דאי הוה נקט
ליה אסור להעמיד לא הוה ידעינן
מאי טעמא כל כמה דלא אשמעינן
שאסור לטלטל הלכך אשמעינן
שאסור ליתן לתוך קופתו משום דלמא
מיפסית ולאו אדעתא וממילא ידעינן
דאסור להעמיד: **ובן אתה מוציא**
גבוב ש' תבין. פירש בקונטרס גוב
צור ולא שני צור גבי תבין ויש
מפרשים לשון קש וגבבא:

שמע מנה מחצות שאין מגיעות
לתיקרה שמן מחצות.
במתני' פי' במחצות עראי כי הך
ולעיל (עב:) פסקין כרבי יהודה הסבר
דאמר לז"ה עירוב אחד לכולן במחציות
שאין מגיעות לתקרה והתם נמי
במחצות עראי איירי כפ"י (ה):

דכל

קאי ליה ויחיישין דלמא שקיל צידים וספי לה ה"י כיון דאסורא דרבנן הוה דאיכא ניוחש: **דקא"ם** באפה. מתני' לאו דמוקים לה עלה צידים אלא
באפה שלא חלק במקום אחר ואיך אולה וכלה וכו' ה"ל לא גזור רבנן: **גים** שני שני **הצירות.** ושני בתים משתי החצירות פתוחין
לו: **כיצד הוא עושה.** להחיר מיהת את האחד ונועל את ביתו הפתוח לאותו בית ומבטל את רשותו ולקמן (עמוד ג) פריך תרתי למא לי נעילה
וביטול: **הוא אסור.** להוציא מאותו בית לחצר שלו שהרי ציטל רשותו וכל הבית כחצר"י אחרת הוא: **גבוב** שני שני **תחומי שבת.** צור
רצף להכניס בו תבין ואם צין שני תחומין הוה חזיו בתחום עיר זו ואלו נטלין בתחום עיר זו ואלו נטלין ואוכלין מתוך תחומין צידים טוב
וכן אלו ואין חוששין שמא אלו יקחו מן התחום השני: **כיון דאיכא תקרה.** ניכר שגג הגדיש מתרחק מן התקרה ואי מפסית מעשרה
רמי אנפשיה ופריש. ולגישא דמוקף נמי אין אסור משום מוקף אלא מ"י ולמטה דכל מעשרה ולמעלה לאו אורת"ה מחילה היא. אבל מתני' דקאי
מתבין בחצר ואין עליו תקרה לא מינכרא מילתא: **שמע מנה מחצות.** המפסיקות צבית ואין מגיעות לתקרה שמן מחציות ומיוצא
דמאן דאמר בפרק הדר (לעיל דף עב.) גבי ה' מצורות ששצמו צטרקלין דבמחציות י' שרו צ"ה ומשום דאין מגיעות לתקרה לא מפלגי דיוירין:

תבין

לא ציטולו. לא ציטל ואין הטומאה צוקעת למעלה מן הגג שיש לה
אהל לעצמה: **רבי יוסי היא.** משום דאירי זה רבי יוסי כדאמרין
לקמן נקיט לה: **בין.** מלאוהו תבין וידעינן אנו שאינו צריך לו מכל
מקום לא ציטולו צירוש: **הרי הוא כסתם עפר.** כעפר שאין אנו
ידעינן אם עמיד לפנותו אי לא
דסתמיה ציטול. אהלמא לר' יוסי עפר
סתם ציטול סתם תבין שאין אנו יודעינן
אם יצטרך לציטול לא ציטול: **עפר.**
וידעינן אנו שיפנהו ללאו סתמא הוא:
הרי הוא כסתם סבן. שאין אנו
ידעינן אם יפנהו אם לאו דסתמא לא
ציטול: **הנה איסור שבת.** כגון מתני'
כיון דעפר אינו ניטל בשבת סתמיה
ציטול: **אפילו ארנקי.** כיס מלא מעות
ציטול אם אכל תבין וקש ניטל למאכל
דהמה: **למטיימיה קאי.** הלכך
סתם עפר ציטול ליה ואפילו לרבנן:
גים למטיימיה קאי. בתמיה: **לא**
שנו. דבעי נסר ד': **אלא שפסנו**
לחצו. ארכו של דף לרוחב החריץ
משפה לשפה כעין גשר: **אבל לארכו.**
שנתן לארכו של חריץ דף ד' אורך
על גבי יתדות אכל שפסנו סתם קלת
רוחב החריץ ומיעטו מד': **אפילו כל**
שפס. שהיתה דף קצרה (א) אפילו אינה
אלא כאצבע הרי מיעטו לרוחב החריץ
מארבעה במשך מדת הפתח ומתני'
רצח ד' תנן: **זו שלא כנגד זו.** שהיתה
זו צולטת לרה"ר יותר מחציתה לא
סגי להו צנסר ארבעה: **אין צין זו**
לזו ג'. אין רחוקה זו מזו שלשה:
מתני' מסבן. גדיש של תבין
ומפסיק על פני רוחב כל החצירות:
מאכילין. מן הפתח לצדמתן ולא
חיישין דלמא ממעיט תבין מ' דהו"ה
לה חדא רשותא ואסרי אהדי ולא
מסקי אדעתיהו ומטלטלי בחצר להא
לא חיישין דהא אפילו אימעיט אי לא
הו מיעט על פני עשר אמות ויותר
לא אסרי דהא עד עשר פיתחא הו
ואין בזה ממעט כל כך דאכילתה
בשבת אחד: **נמעט סבן.** על (א) כל
החצר או במשך י' אמות ועוד:
מערבין אחד. אם נתמעט בחול:
גב' שלא יקו. צידים לתוך קופתו
למא שקיל טובא וממעט ליה
מעשרה וקא מטלטל בחצר האסורה
ומאכילין דקמתי במתני' שהצמיה
צאה ואוכלת והתם לא חיישין ללמא
ממעט דבהמה קלי קלי אכלה. לישא
אחרת לא יתן לתוך קופתו משום
דמוקף' מאתמול למחילה זו: **ולאוקמי.**
בהמות על התבין כדי לאכול שרי ולא
גזירין דילמא שקיל צידים וספי לה
אהלמא חמיר עליה אסור דרבנן ולא
עבר עליה: **והא ד"ר חנינא מעמיד**
אדם את בהמה ע"ג עשבים.
מחזירים לאכול ולא חיישין דלמא
עקר צידים ומאכיל לה דהא חמיר
עליה אסור שבת אבל אסור מוקף

קאי ליה ויחיישין דלמא שקיל צידים וספי לה ה"י כיון דאסורא דרבנן הוה דאיכא ניוחש: **דקא"ם** באפה. מתני' לאו דמוקים לה עלה צידים אלא
באפה שלא חלק במקום אחר ואיך אולה וכלה וכו' ה"ל לא גזור רבנן: **גים** שני שני **הצירות.** ושני בתים משתי החצירות פתוחין
לו: **כיצד הוא עושה.** להחיר מיהת את האחד ונועל את ביתו הפתוח לאותו בית ומבטל את רשותו ולקמן (עמוד ג) פריך תרתי למא לי נעילה
וביטול: **הוא אסור.** להוציא מאותו בית לחצר שלו שהרי ציטל רשותו וכל הבית כחצר"י אחרת הוא: **גבוב** שני שני **תחומי שבת.** צור
רצף להכניס בו תבין ואם צין שני תחומין הוה חזיו בתחום עיר זו ואלו נטלין בתחום עיר זו ואלו נטלין ואוכלין מתוך תחומין צידים טוב
וכן אלו ואין חוששין שמא אלו יקחו מן התחום השני: **כיון דאיכא תקרה.** ניכר שגג הגדיש מתרחק מן התקרה ואי מפסית מעשרה
רמי אנפשיה ופריש. ולגישא דמוקף נמי אין אסור משום מוקף אלא מ"י ולמטה דכל מעשרה ולמעלה לאו אורת"ה מחילה היא. אבל מתני' דקאי
מתבין בחצר ואין עליו תקרה לא מינכרא מילתא: **שמע מנה מחצות.** המפסיקות צבית ואין מגיעות לתקרה שמן מחציות ומיוצא
דמאן דאמר בפרק הדר (לעיל דף עב.) גבי ה' מצורות ששצמו צטרקלין דבמחציות י' שרו צ"ה ומשום דאין מגיעות לתקרה לא מפלגי דיוירין:

(א) (מוספתא דהלכות פ"י
ה"ה סוכה ד., ג) (לעיל
עמ.: א) שבת קכב. ד' (ג)
הערוך פ' נ"א ב"ב ע"ל מתבין
פי' תבין מעובה כמו
חפלות, (ס) רש"י מ"י,
(ו) (לעיל עמ.: א) (ב) כפ"ה:
לחצר, (ח) "ל' לנדק")

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא הא דתנן
ובן שתי גזירותא וכו' (ג)
זו כנגד זו אין זו שלא כנגד
זו או זו למעלה מזו לא
חו למעלה מזו נמי:
(ב) רש"י ד"ה אפילו כי
ואפילו אינה: (א) ד"ה
נתמעט התבין על פני רוחב
כל החצר: (ד) תוס' סו"ה
שמע וכו' דפריש התם. נ"ב
ד"ה במחציות:

גליון הש"ס

גמ' מאן תנא עירובין ר'
יוסי היא. עיין לקמן דף
פ"ד ע"ה מ"ה צור מאי
איכא למימר:

מוסף רש"י

ר' יוסי אומר תבין ואין
עמיד לפנותו וכו'. ופליג
בין אהרן בין אהרונות,
לצירות היינו עפר,
וקאמר פ"ק לרצף ציטול.
וא"ל ר' יוסי תבין אם ידע
שאין עמיד לפנותו הרי
הוא בטל מאליה, וגזירות
אפילו סתמא דלא ידע אי
עמיד לפנותו או לא,
מתמא בטל אלא אם כן
ידע דעמיד לפנותו,
דההיא הרי כסתם תבין ולא
ציטל (וסוכה ד.).

רבינו הגאון

בסתמא לא ציטול. ופריך
רב הונא מאן תנא אהליות
ר' יוסי ופליג אתנא דידן.
אני והא ר' יוסי איכא
גמ', דתנן באהליות פרק
(ט"ו) ר' יוסי אומר תבין
ואין עמיד לפנותו הרי הוא
כסתם עפר וביטול, עפר
(ואין עמיד) (ועתה)
לפנותו הריהו כסתם תבין
ואינו בטל. קמתי מיהת הרי
הוא כסתם עפר וביטול,
מכלל דר' יוסי סבר עפר
סתם בטל. אלא תנא
דעירובין הוא ר' יוסי
ופליג עליה תנא דאהליות.
רב הונא בריה דרב יהושע
אמר גבי איסור שבת אפי'
אונקי בטל לכל שכן עפר
או צירות. רב איש אמר
בית אחרין לא רמינן,
חריץ למטימיהו קאי
הילכך סתמא ביטול, אבל
בית לאו למימליה קאי,
הילכך אי פריש וביטליה
אין אי לא לא. מתני', נתן
עליו נסר שרוב ד' טפחים
כו'. אמר רבא לא שנו
שאם נתן בחריץ נסר
פתוח מד' טפחים מערבין
שנים ואין מערבין אחד,
אלא בזמן שהרשות הו'
הנסר מזה הצד לצדו
האחר של חריץ לרחבו,
אבל אם נתן זה הנסר
לארכו של חריץ מצד אחד
של חריץ, אפי' פתוח מד'
מערבין אחד, שהרי מיעט
החריץ מד' טפחים, לפי
שרוב החריץ שונו כי
הוא ירוחב ד', ואם נתן